

Acta de sessió

Jornada de debat del procés participatiu per la definició de l'entorn de l'Estació de Sants
Organitzada pel COAC i el CECCP

Debat: el futur de la plaça dels Països Catalans i els entorns de l'estació de Sants

Data: divendres, 5 de març de 2021

Lloc: emissió taula rodona digital (TEAMS)

Assistència:

Variable (emissió digital en streaming) entre 125 i 150 espectadores.

Convidats fila zero: Josep Maria Montaner, Carles Casamor, Jordi Julià, Andreu Oliet, Lara Pérez, Marta Bordas, Sílvia Sasot, Ricard Fericgla.

Desenvolupament de la sessió:

La sessió es desenvolupa amb normalitat, segons el programa previst. A la part final s'obre torn de preguntes i es responen en bloc, amb conclusions per part de les persones assistents a la fila zero. Va anar de la següent manera:

Debat

- Presentació.
- Xavier Matilla: Estratègies Urbanes de l'entorn de l'Estació de Sants.
Breu presentació tècnica per contextualitzar la necessitat de creixement intern de l'estació de Sants, i els criteris preliminars sobre espai públic, mobilitat, i nou edifici de l'estació.
- RCR. Avantprojecte de l'entorn de l'Estació de Sants.
Exposició de les intencions projectuals: aprofitament de les sinèrgies del lloc, assoliment de l'amabilitat de l'espai, compatibilitzar les etapes de transformació amb la visió integral i holística, revertir la fragmentació dels espais, concepció dels entorns de Sants com un conjunt unitari amb diversitats.
- David Viaplana. Presentació dels elements identitaris a recuperar a la Plaça dels Països Catalans.
Contextualització del moment històric en que es va posar en marxa l'encàrrec de dissenyar i executar la plaça dels Països Catalans a principis dels 80. Posada en valor del procés de reflexió i proposta del projecte de llavors.
- Antoni Vilanova. La plaça dels Països Catalans com a exemple d'inventari de l'arquitectura moderna a l'espai públic.
Exposició de la metodologia de catalogació d'obres arquitectòniques. Ressalta la importància d'aquestes eines de catalogació, i de que es converteixin en accions efectives de conservació i manteniment de l'essència de les obres: és important que es mantingui la forma, però també la intenció del disseny original.

Conclusions fila zero

- Cal resoldre bé els entorns de l'estació, i recuperar l'essència patrimonial arquitectònica de la plaça dels Països Catalans. És un projecte molt complex que ha de tenir visió global i sistèmica.
- Es fa palesa una contradicció fonamental entre mantenir el patrimoni arquitectònic i revitalitzar l'espai públic i la vida quotidiana. Quina acció és prioritària? Són incompatibles?
- Contradicció també entre la percepció que als inicis, la plaça tenia molta vida i estava ben valorada per part dels veïns i veïnes, amb altres percepcions d'exactament el contrari, els veïns i veïnes pensaven que, més enllà de la qualitat arquitectònica dels artefactes de la plaça, no els agradava en absolut, la veïen poc atractiva. Abandonada, primer per la ciutadania, i després per l'administració.
- Es veu fonamental la integració/continuació qualitativa de l'espai públic de l'Avinguda de Roma cap a la plaça dels Països Catalans.
- Es posa en valor el seu ús per part dels skaters, però a nivell de vida quotidiana es llegeix com una plaça amb potencialitat incerta (manca d'atractors i atractius a la pròpia plaça i a les façanes que l'envolten).
- Contradiccions a les intencions de la seva rehabilitació: reivindicació de la plaça com a lloc hostil, és incompatible pensar-la com una plaça viva amb recuperar l'essència històrica de la mateixa. A quin cost cal preservar la memòria històrica? L'ànima del projecte era "antihumana", volem mantenir aquesta condició?
- Perspectiva del *wayfinding* com a eina de millora de la connectivitat i la vida quotidiana. Integració i inclusió de les diferents mobilitats en els recorreguts quotidians de la plaça com a destinació o com a espai de pas.
- Idea de Sants com un nucli d'efecte "papallona", per què serà clau en la futura mobilitat sostenible de la ciutat.
- Priorització del disseny per a tothom, per a la diversitat funcional de les persones. Evitar l'efecte rotunda, i mirar l'accessibilitat també des de l'estètica i des de la funcionalitat: entorns inclusius, agradables, acollidors, on la gent hi vol romandre. Dissenyar per al cas més desfavorable de les persones usuàries.
- Oportunitat de la transformació dels entorns de Sants des de la perspectiva de les ciutats educadores. Aprofitar l'obertura de les escoles cap a l'espai públic.

Preguntes/comentaris de les espectadores

- Quin ha estat l'increment anual de viatgers per poder extrapolar a les necessitats dels propers anys? A fi de no tornar ha quedar-se curts un altre cop. Resposta: al 2018, 41,3 M viatgers/any.
- La plaça Països Catalans es va dissenyar com una escenografia en un entorn desangelat en si mateix. Alguna cosa li va quedar en aquell moment. Es va dissenyar com un recinte tancat.
- Espero que com més aviat millor es dissenyin les connexions a peu, especialment amb els eixos de l'Avda Roma i el Parc de l'Espanya Industrial on la graderia no ha resultat una solució massa reeixida.
- Potser unes xemeneies de llum i ventilació que transformin i relacionin les andanes amb la plaça o les places. Cal fer arribar llum natural a les andanes y renovar l'aire de manera passiva.
- Una llàstima que es pretengui desviar el trànsit pel costat de l'Espanya Industrial... avui es fa servir com a zona recreativa...
- És una taca de moment molt grisa i un espai interconnectat de manera molt desangelada. Podria ser un espai molt més amable i funcional vers el tipus de servei que dóna a l'entorn. Cal donar caliu al espai.

- Un debat molt fertil i contemporani, enhorabona! Pero trobo a faltar referents joves en el debat que aportin frescura en les reflexions. Per no caure en "la ciutat del futur feta pels de sempre".
- L'estació de Sants és una barrera, cal connectar bé els barris del seu voltant. Cal estudiar bé les activitats informals que es donen al seu voltant.
- La plaça dels Països Catalans del futur ha d'aspirar a ser un lloc polivalent per a nens, joves i adults: espais verds, taules de pícnic, ping-pong, lavabos públics, fonts, escombraries, accessibilitat a internet, bancs...
- Tenir en compte la relació entre Sants i Sagrera com a intercanviadors de gran importància.